

SZEGEDI

Megjelenik
havonta
kétszer

KATOLIKUS TUDÓSÍTÓ

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
Belvárosi Plébánia
Tel. 11-36.

A szegedi fogadalmi templom főoltára

Irta: *dr. Mandola Aladár*
cs. egyházmegyei művészeti bizottsági tag.

A mult század elején Winckelmann irányítja a figyelmet a klasszikus művészet felé s őt tekintik a művészettörténet megalapítójának. Képeket bővöl fel az antik világ életéből s belőlük alakul ki az esztétikai normák példatára. Kibontakozott egy stílkritikai irány, amelynek főtémája a forma. De az irány megüledik, mint az ólom s csak egy dolgot mond, vagy próbálgat elmondani, amit valójában soha el nem mondhat. Hosszú ideig egyebet sem hallani az esztétika síkján, mint formanyelv, formaelemzés, formaérzés, formaáttörés, formaélmény, formatan stb. Mintha először a forma elméletével akartak volna leszámolni, hogy ezzel a kérdéssel egyszer-smindenkorra végezzenek. Szavakkal, »a lélek libériás inasaival« rohanták meg a fogalmat s megkísérelték a forma meghatározását: a forma a tárgy körvonalainak érintkezése a térrel. A forma a szétfolyó létnek alakítás útján való lezárása. Egy kristály, amely egy pont felé falaz be valamit. Egy morfológiai egység, amely behálózza a világot. A gyermekcipőben járó esztétika nem volt elég erős ahhoz, hogy ezzel a kérdéssel megbirkózzék és segítségül hívta a filozófiát. Az esztétika alaptanaiban úgyszólván a filozófiához tartozik s csak a részletekben jár önálló utakon. Kitűnt, hogy minden igazi nagy bölcsészben poétalélek lappang, akinek finom meglátásai vannak egy művön. A ködfoltot addig vizsgálták, amíg felfedezték benne a csillagokat. A forma lényegében nem önálló valami, hanem valójában a lényeg kibontakozása. A forma és tartalom egy közös gyökérnek kettős szétágazása. A forma nem edény, amelybe beleömlik a tartalom, mint a bor a korsóba, s ha kiürül, más tartalmat öntenek belé, hanem a forma a lényeg lénye-

ge, amely a tartalmat felszabadítja az alaktalanság zürzavarából. A gondolat is akkor alakul ki igazán, ha formájában, a nyelvben jelenik meg, azért mondják, hogy a nyelv szüli a gondolatot. Ha megfontoljuk, hogy a gondolat már előre magában hordja saját formai lehetőségeit, azonnal kiviláglik, hogy csak úgy fog érvényesülni, ha öntörvényei szerint alakul ki. Éppen így van a művészetben is a műtermékkel.

Bár az analógia soha sem teljes bizonyító erő, művészeti kérdésben mégis közelebb visz a megértéshez, hiszen egy értékes művészi remeket úgy sem lehet igazán megérteni. Az emberek minden időben más reflexiókat fűznek hozzá s rendszeren saját koruknak eszméit keresik benne. De a sok magyarázat közül majd csak találkozik egy, amely teljesen rá lesz szabva a műre.

A főoltár és a föléje boruló ciborium metafizikai élményeket sugároz szét maga körül, a ciborium rendületlen, tárgyszerű nyugalmaival krizocentrikus világot zár maga alá, egy olyan világot, amelynek Krisztus a központja, amilyennek a világnak lennie kellene, azzal a világgal szemben, melyről Kempis Tamás mondja: »Sok társat talál Jézus az asztalhoz, de keveset a bőjtöléshez.« Ez a világ folyton távolodik a krizocentrikus világtól s mindinkább az emberrel foglalkozik. Elszakadoznak a természetfölötti szálak, az ember önmaga szerint kezd eligazodni. Már Spinoza mondja, hogy az erény nem más, mint az ember öntermészete szerinti élet és hagyjunk békét az úgynevezett igazságnak, mely csak régi tévedések állandó hangoztatása. Innen túl állandó törekvés az ember természetes lényegének kifejtése. Az ember csak természeti egyed s beleszorul az érzéki világ kereteibe. Kialakul a naturalista világnézet, divatba hozta Spinozát s mindenestül belekerül annak a neohumanizmusnak a programjába, melyet Schiller és Goethe is magukénak vallottak. Schiller a természetben az ember szerencsésebb hűgát látta, aki ott maradt az anyai házban, ahova az ember is fájó szívvel visszavágyik. Az élet alaphangját többé nem a zsoltárok orgonazugása hordja szét, hanem sok hangzavar után Ady: Fekete zongorájának elsárgult billentyűi, mivel a naturalizmus Ady világfelfogásában teljeseedett ki. Hitük szerint a természet szava az erény szava s külön az Isten-ember erkölestanára nincs szükség, az ember elszakad Istenétől s nem gondol arra, hogy a természeti lét csak kiindulás a természetfölöttinek a megismeréséhez.

A fogadalmi templom ciboriuma a főoltár fölé boltozza azt a gondolatot, hogy Krisztus világa nem követi a naturalizmus elnagyolt, szétfolyó, stíltelen felfogását. A ciborium szerkezete zárt, tagolt egysége az anyagnak is erkölcsi vonást kölesönöz, mert megszabja annak egész viselkedését. A szerkezet nem adja oda magát az anyagnak, hanem fölibe emelkedik, hatalmába ejti,

engedelmességre szorítja és magatartását cél szerint irányítja. A naturalizmus kuszaságával szemben a lét első nagy principiumát, a szisztematizálás elvét hangsúlyozza, mely szerint minden, ami létezik, rendszert alkot. A sokszerűséget egység által szabályozza s ezen szabályozó fegyelem mellett is a szabadságot biztosítja, mert a figyelmet leterheli a szétszórt részletekkel való fáradozástól. A főoltárban és körülötte minden a rendnek van alávetve, minden különködése az egyesnek bűnnek számít. Szinte Ayschylos tragédiái jutnak eszünkbe, ahol minden az isteneké s minden nekik van alárendelve. A cibórium konkrét példán mutatja a világrend alapszerkezetét: alsóbb formákon épül fel a felső. Egyes formái csak részben önállóak, mert összességükben az egészre mutatnak. Az engedelmes fölé és alárendeltség egész hierarchiáját mutatják föl egészen a boltozatig, ahol a sötétlő égbolt kibontja ékszerűkáját s csak úgy ontja gyémántjait, rubintjait és gyöngyeit.

Amilyen szilárdan áll a kőszátor oszloplábai, olyan szilárd világot zár maga alá és teljesen egyensúlyba kerül szimbólum és tartalom. Nem érezzük a feszültséget alkotás és gondolat között. Ki van küszöbölve belőle a kielégítetlenség érzése, nem mint Ady szimbólumaiban, ahol vagy a gondolat nő túl a jelképiességen, vagy pedig a szimbólum van bőreszabva a gondolat-hoz képest.

A cibórium szűkre szabott terén az emberi tudat is szűkül, hogy egyedül Krisztust fogadja magába. Itt átélhetők azok a középkori mély hangulatok, amelyek középkori kolostorok hagyományai: az oltár komoly nyugalma és a gyertyák nyugtalan életének fénye és itt érezzük igazán a középkor nyugalját, amely felette áll a mai kor nyugtalan szeszélyeinek. Érezzük a fogalmilag alig kifejezhető misztikumot, melyet megközelítőleg úgy határoznak meg, hogy az ember és istenség benső egységének mélységes hite. Nem tudjuk, hogy a fizikai szépség nagyobb-e a műben, vagy pedig a morális, de bizonyos, hogy mindenki megtalálja benne a magáét, még a tudatlan is, azért mondta Nagy Szent Gergely, hogy a művészet a lelki szegények írása és a tudatlanok olvasókönyve.

Egy porcellán torony előtt állunk, az iparművészet egy új csodája előtt, amely megérdemli, hogy az ember megálljon előtte és hallgassa, hogy a saját szívében miként szól a szépség hegedője. Azé a szépsége, amely nem hajszolja a sikert, nem

Igen jó minőségű

a r a n y

töltőtoll

nagyobb P 5'80

O l c s ó és szakszerű
töltőtoll javítások

Szent István Társulatnál.

kéri a bíráló pártfogását s amelyet csak az ima hangján lehet elmondani. Hatszögletű tetőzete olyan lejtő, amely az ormon álló mágneses sarkra, a magános zárdacellák örökös s egyetlen díszére, a keresztre mutat. Ugyanígy a cibórium minden vonala is, hogy az építmény centrális jellegét kiemelje és irányt mutasson a lelki hontalanok számára.

Aki csodát akar látni, nézze meg nyári alkonyatkor a márvány baldachint, amikor a színektől égő ablakok fényjátékokat üznek a tükörsíma felületen. Valódi kólor-szimfónia az esztétika kristályszelei számára, amelyre egy esztéta filozófus azt mondaná: »Dante mennyei rózsájának színes illatát, fuvalmas zenéjét és citerás levegőjét varázsolja elénk.« A márvány hideg ezüstjét enyhítik a meleg borostyánszemek és keménységét lágyítják a tetőzet puha szőnyeg-, vagy szövetmintái. Az egész mű önmagától szólal meg és emlékezetünkbe hozza, hogy szent Ágoston tanítása szerint a világmindenség Istentől indul ki és Istenhez tér vissza. Ezt az Ágostoni gondolatot Dante az emberre alkalmazza és megtoldja egy betéttel: az ember elszakad Istenétől és *szenvedéseken* keresztül újra Istenéhez tér vissza. Madách a Danteti betétet úgy variálja, hogy az ember folytonosan újabb életiskolába kerül s minden újabb iskola a réginek reakciója. Madách embere a végletek hullámain vergődik mindaddig, míg ő is Istenéhez tér vissza. Ady népe szemünk láttára küzködik a naturalizmus zavaros tajtékjával, míg végre ő is kimondja a nagy szót: eltévedtem s egész bizonyosan visszatér ahhoz a krízocentrikus világhoz, amely a ciborium alatt várja az élet tékozló fiait.

Zárdák dicséreti

Tizennégy század férfainak hálaszavához csatlakozva hallatja a huszadik század férfai is hálaszavát kolostorok halkbeszédű, csendesjárású nővéreinek azért, hogy minden változó divat közt is megőrizték az örök Mária tipust. Őrizték az Ideálhoz való szüntelen könyörgésekkel, az Ideál életének megélésével és vonásainak a leánylelkekbe való vésésével, de őrizték a külsőségekkel is.

Köszönjük, hogy nem engedik növendékeiket — a mi hugainkat és leányainkat, amint nem engedték feleségünket és anyánkat — testhez simuló ruhában, kivágott ruhában, áttetsző harisnyában járni. Minden kortörténeti és morálfilozófiai magyarázat nélkül egyszerűen csak nem engedték és nem engedik. Amint nem engedik ma sem bubis hajjal járni (nem mintha az magában erkölcstelen divat volna, hanem mert hazug divat — lévén ők médik és nem bubik), nem engedik flapper frizurával járni (lévén az is hazug divat, hiszen ők a Szent Szűz nyomában járó kis-asszonyok és nem csitrik) és elzárkóznak a legújabb oroszlánfrizura elől is (mert az is hazug divat, lévén ők galamb-mátkái az örök Jegyesnek és nem arszlánok).

Köszönjük, hogy megtanítják növendékeiket ma is a háztartás és házzvezetés munkájának megbecsülésére, megértetvén velük, hogy a mai családi élet nehézségeinek és nem egyszer szétesésének egyik oka éppen a »jobb körökben«, hogy a feleség nem ért a háztartáshoz, a fogyasztás beszerzéséhez, kis jövedelem beosztásához, kis vagyoni összetartásához és főleg a háznépe — gyerek és cseléd — eligazításához. A logaritmusra, vagy finn nyelvre, vagy aktrajzolásra kiképzett lélek érdeklődési köre nehezen változtatható már meg; a férfinál hamarabb érő nő nehezebben nyergel át és ma már neves — tíz év előtt még erősen »modern« — nőnevelők elismerik, hogy a »két hivatásra« való elkészülés csak akkor vihető keresztül, ha a »másik« hivatás az örökké első anyai hivatással valamiképpen rokon.

Köszönjük a nővéreknek, hogy azért megadják növendékeiknek éppúgy mint nyolcszáz éve is megadták azt a »nagyobb tudást és nagyobb műveltséget«, amit az egyetemeken és főiskolákon nem tud megkapni a vak világtól támasztalanul fiúk közé lökött sok törékeny virág, aki majdan a szent házasságban csak nem tud »egyformán kisportolt fizikuma és egyforma módszerrel egyforma nivóra fejlesztett intellektusa« dacára sem »közelebb rokon, megértőbb társ« és főleg igazibb feleség lenni, mint a zárdák neveltje, hol a kényszerű kötelezettséggel előírt állami tanterv ellenére is százados tapasztalatok óvják attól az előadó nővéreket, hogy annyit és olyankor és úgy adjanak elő, mint az Uristen bölcs elgondolása szerint más kapacitású, máskor érő és máskép felnövő fiúknak adat elő az egyforma tanterv.

Köszönjük, hogy megzavarhatatlan nyugalommal nevelik a mai idő számára azt az új és mégis régi női típust, melyről a »Mária Kongregáció« oly szépen írja: »Régi: erkölcsének szeplőtelen tisztaságában s törhetetlen hit-hűségében. Új: abban, hogy fokozottan megérti a kor formáit és igényeit s nem gyűlölettel és szidalmazással fordul távol utakon járó szegényebb nőtestvérei felé, hanem Máriához vezető őket.« A zárdák neveltjeinek miszsiója a mai távol utakon járó nők hazahozása, még inkább azonban a jövő édesanyáknak megnevelése, akiket a régi hódolattal tudnak majd a mi fiaink oltárhoz vezetni, amellyel apáink vezették édesanyánkat, amellyel mi vezettük a hitvestársunkat. Az ő nyomukban pedig megújul a föld!

Gábor.

50/50 drb. doboz levélpapír és boriték	— — —	P 2'—
50/50 drb. igazgatósági lev. papír és boriték	—	P 2'60
100 papír 100 boriték tömbbe	— — — —	P 3'—

Kapható: **Szent István Társulatnál.**

Nemzeti Hitelintézet Rt.

Telefon: 25-08.

Fa- és széntelep Kálvária-uton, honvéd kórház mellett Telefon: 26-91.

Bükk-, gyertyán-, cser-, kőris-, tölgy-, szil tűzifa, komló, nagybátányi, ózdi szén, tojásbrikett, külföldi koksz.

A Vatikán és a Szegedi Napló

Furesa cím és valószínűleg soha nem került volna a két név egy sorba, ha a Szegedi Napló nem provokálja ki az október 30.-iki számában. Hozzászoktunk már egy idő óta, hogy újabb és újabb tréfákat enged meg magának a fentnevezett ujság. Hiszen a humor a mai sanyarú gazdasági válságos világban megbecsülendő. De csak addig, amíg az igazsággal nem ellenkezik és nem sért. Bár a Szegedi Napló a Vatikánt nem sértheti meg. De sérti a mi jóérzésünket, akik eddig keresztény lapnak tudtuk. Ugy látszik, tévedtünk.

Ellenben még nagyobbat tévedett a Szegedi Napló, amikor a közgyűlés tagjairól írott karcolatokat használta fel arra, hogy a nemes elismerés hangján üssön egyet a Vatikánon s vele együtt az egész katolikus Egyházon.

A papír türelmes és az ujságírással mindenki foglalkozhat nálunk képesítés és előtanulmány nélkül büntetlenül. De ha egy ujság kereszténynek szereti magát nevezni, akkor vigyázzon arra, amit ír. És legalább annyira bírálja meg a munkatársai írásait, mielőtt leközzölné, mint akármelyik középiskola önképzőköre.

A vitéz Gárgyán Imre dr.-ról rajzolt portréban engedi a fantáziáját szabadon csapongani a cikk írója és nem riad vissza a történelem meghamisításától sem. Amit a katolikus papság internacionalizmusáról ír, azzal most nem kívánok foglalkozni. Utóvégre vaknak színekről beszélni nem lehet. De amit a »Quadragesimo anno« kezdetű encyklikáról, illetőleg azzal kapcsolatban ír, azzal kell foglalkoznunk. Mert a Szegedi Napló szerint a Quadragesimo anno... bizonyítja, hogy a Vatikán, ha elkésve is, de észrevette a szociális problémát és foglalkozik vele.

Nem tudom hirtelen, mit is gondoljak. Hiszen 1931. nem is olyan régen volt. És 1931-ben minden katolikus ember tudta, hogy XIII. Leo pápa negyven évvel előbb adta ki a »Rerum novarum« körlevelét. Vagyis 1891-ben. És azt is tudja mindenki, aki már tavaly is olvasott ujságot, hogy a »Quadragesimo anno« éppen a negyven éves jubileum alkalmából látott napvilágot. Sőt azt is illik tudni, hogy a »Quadragesimo anno« latinul ezt jelenti: »a negyvenedik évében« vagy »negyven év mulva«. És hogy a Quadragesimo anno a Rerum novarumon épül fel. Nagyon ajánlatos lenne, ha a Szegedi Napló megvenné a Szent István Társulattól (Kárász-u. 10. sz.) a »Rerum Novarum« magyar fordítását 1 pengőért és meggyőzőn kiválóan tájékozott munkatársát állításaink valódiságáról.

De nem ártana az sem, ha egy, a középiskolák VII. osztálya számára írott egyháztörténelmet áttanulmányoztatna a cikk írójával és végül ugyancsak 1 pengőért és ugyancsak a Szent Ist-

ván Társulatnál megvenné az Ujszövetséget (az ujszövetségi Szentírást!) és azt is elolvastatná vele.

Mert akkor nagy álmélkodással venné tudomásul a tisztelt író úr, hogy az Egyház létének első pillanatától kezdve foglalkozott a szociális kérdéssel és annak megoldásával isteni alapítójának, Jézus Krisztusnak az intenciói szerint. A történelem tanulmányozása rávezetné, hogy a XII. és XIII. század szociális eretnekségeit Asszisi sz. Ferenc és sz. Domonkos győzték le a két nagy kolduló rend: a ferencrend és a domonkosrend megalapításával. Sőt még arra is rájönne, hogy Ketteler püspök jóval Marx »Kapital«-ja előtt részletes programot adott a szociális kérdés gyökeres megoldására az 1864-ben megjelent Arbeiterfrage und Christentum című munkájában. No és ha a kezébe venné a katekizmust, abban megtalálná az égbekiáltó bűnök között a munkások bérének elvonását. S mindezek után remélhetőleg revideálná a Vatikán és vele az Egyház szociális gondolkodásáról alkotott véleményét.

Mindebből pedig mi a tanulság? Csak az írjon cikket, aki a megfelelő ismeretekkel rendelkezik, mert különben kislól, hogy milyen tudatlan, vagy rosszindulatú. De a rosszindulatot nem tételezhetjük fel a keresztény Szegedi Naplónál, joggal kérhetjük a tudatlanság kiküszöbölését. Mert ami jól áll a szociáldemokrata sajtótermékeknek, az nem áll jól a keresztény ujságnak. Vagy talán a Luther fellépését megünnepelni készülő keresztényen felekezetek tapsait várta, ütvén a Vatikánon egyet, éppen október 30.-án. Bármint volt is, de izléstelenség volt és ebből máskor nem kérünk.

Virág Sándor
hittanár.

Harisnyát, kesztyűt legolcsóbban Szász Lajos divatüzletében, Kárász-u. 2.

FŰZÖT

eredeti párisi modellek szerint a legolcsóbban készít
HÖFLE kesztyűs
Szeged, Klauzál-tér 3.

Segesváry „Drogéria”

Szeged, Kárász-u. 6.

Telefon aut. 13-42.

Mit akar a Rókusi Katolikus Leányok Egyesülete ?

Istenben boldogult Nemeckay István szegedi igazgató-tanító, a volt rókusi közs. iskola igazgatójának »A szeged-rókusi népiskola története« c. könyve 41. oldalán olvastam a következőket:

»A mindennapi élet tapasztalata igazolja, hogy az ifjúság leginkább akkor, amikor kiválóan rá van szorulva a tiszta erkölcsű társadalmi életre, a művelt környezetre, az önművelődésre, a hasznos irányú, kellemes szórakozásra, vallásos, hazafias, emberbaráti érzületének fejlesztésére, gyakran egészen magára van hagyatva, úgyszólván szétzüllik, mint az oldott kéve és sem a maga, sem a társadalom javára nem tud érvényesülni, holott ha a nemzet e kincse, jövő reménye, az aranyifjúság tömörülne, csodákkal határos, a maga javára szép és hasznos, a közjóra pedig áldásos dolgokat tudna művelni; gyakorolhatná az önképzést, gondoskodhatnék a minden emberre egyaránt, de leginkább az ifjúság részére szabad idejében kiválóan szükséges, lelket nemesítő szórakozásokról, egyszerűen haladhatna azon az úton, amelyen minden boldogulni akarónak haladnia kell: az emberi tökéletesedés útján.«

A »magára hagyatott« ifjúság megmentésére több kartársával 1905. febr. 5-én megalakította a »Szeged-rókusvárosi ifjúsági egyesület«-et.

Hogy a háború alatt vagy a forradalmi időkben, avagy a francia megszállás idején szűnt meg ez az áldásos egyesület, nem tudom. Tény az, hogy Rókus városrészben nem található fel. És ez éríthető is. Az iskola épületét még a háború alatt kórházzá alakították át, a rókusi gyermekeket a közeli iskolákba küldték tanulni. A rókusi tanítók is elkerültek a szélerőzsa minden irányába. Így a nagy szeretettel összetartott aranyifjúság hajléktalan lett.

Ha 1905-ben szükség volt az iskolákból kikerült és vezetés nélkül álló ifjúság tömörítésére, a háború óta megváltozott körülmények miatt ma kétszeresen szükség van erre.

Ez az elgondolás vezette dr. Hoffmann Ferenc ügyvédet a Kat. Népszövetség szegedi szervezetének igazgatóját, s a Szeged-rókusi új, állami iskola igazgatóját, Szabó Jánost akkor, amikor a rókusi katolikus ifjúságot a múlt hónapban megbeszélésre, majd alakuló közgyűlésre hívta össze. A leányok a »Szeged-rókusi Katolikus Leányok Szent Erzsébet Leányegyesület«-be tömörültek, s szerény személyemet azzal tisztelték meg, hogy az elnöki tisztég elvállalására felkértek.

Mit akar a Rókusi Kat. Leányok Egyesülete?

1. *A kat. leányifjúságot tömöríteni Krisztus zászlaja alá.*

Ha sokan akarunk, erősen akarunk. Ha pedig erős akarattal kezdünk a munkához, az sikerülni fog. Ezzel a reménytel biztat a végtelen jóságú, a végtelen irgalmasságú és hatalmas Király, akinek zászlaja alatt egy új, kis csapat indul el nagy bizakodással szívében.

2. *Az ifjúságot a krisztusi szeretetben, a kat. testvérségben a hazaszeretethen nevelni.*

A fiatal leányokat, a leendő édesanyákat kell lelkileg nagygyá nevelni,

mert sokat jelent az erős asszony a családban, a társadalomban.

A mai leányifjúság nagyrésze — sajnos — komoly munka nélkül él. Az iskolákból kikerülnek s mert a mai viszonyok közt elhelyezkedni nem tudnak, a tétlenséget — sokan — hamar megszokják. Pedig otthon élnek a családban, ahol mindig kell, hogy legyen, de ahol mindig van is munka, amit jó szemmel, jó lélekkel meg is lehet találni!

Mi a kötelessége a fiatal leánynak a családban? A kisebb testvéreket tanulmányaikban segíteni, a nagyobbak, heveskedők közt az ellentéteket elsimitani, az édesanyát munkájában támogatni s aranyos ifjú lelkének derüjével az egész családot megajándékozni. Amelyik fiatal leány megtanul jókedvvel és szeretettel dolgozni, az később mint anya is tudni fogja kötelességét a meleg otthon megteremtését. Az ilyen anya nem fogja családját igényeivel, költségeivel adósságokba, nyomorba kergetni.

Ha a fiatal leány meg tudja becsülni családját, megbecsül minden magyar családot, minden embert, aki ezen a vérrel áztatott, áldott magyar földön él. És megbecsüli azt a földet, mely nemzetét hordozza. Szereti hazáját, szereti nemzetét utolsó lehelletéig.

3. A társadalom szociális bajait szerény anyagi tehetségével enyhíteni, a bajbajutott embertársakat szíves szóval, nagy szeretettel megvigasztalni, a békétlenkedőket lecsendesíteni, a haragosokat kibékíteni; egyszóval szeretni minden embert Krisztusban.

Szeretni az Istent s a teremtésnek koronáját: az embert! Egy embert? Tízet? Százat? Nem, nem. Minden embert! A szegényt és gazdagot, egészségeset és beteget, jót és rosszat, gyermeket és felnőttet. Szeretni mélyen, szeretni finoman. Az igazi szeretet csöndes, igénytelen, viszonzást nem kíván. Amit tesz, nem érdekből, hanem önzetlenül teszi. Felismeri és meglátja a maga körében (otthon, hivatalban) a szomorúságot, bajt, szenvedést. És meglátja a szegényebb nép segítséget váró helyzetét.

4. A krisztusi szeretet jáklyáival bevilágítani és melegíteni a sötétségbe, a hidegbe.

Miután felismerte a bajt, felébred lelkében a segíteni akaró, aktív szeretet és tesz, segít, ahol csak lehet.

Mi itt a teendőnk? Hogy segítsünk ott, ahol tudunk. A mai nehéz gazdasági helyzetben anyagilag segíteni a szegényebb népréteg helyzetén. Ezt ugyan országszerte a városok vették kezükbe, de a nagy munkába mint kis alkatrészek mi is beállhatunk apró filléreinkkel. És segítünk azokon, akiket az élet utunkba hoz. De segíteni kell a sok nélkülözésbe, nincsetlenségbe belefáradt, elfásult emberek lelkéi is. S ha a szerény filléreket odaadtuk, száz szerető szállal fűzzük át a lelkivilágot. Adjunk krisztusi világnézetet a szeretet nélkül szükölködő testvéreinknek! És adjunk szociális szeretetre példát azoknak, akik ölbetett kézzel és csukott szemmel mennek el a testi vagy lelki bajban szenvedő emberek mellett.

Összefoglalva: A komoly gondolkodású és munkára kész kat. leányifjú-

Tiszta selyem férfi sál és kendő legolcsóbban

Szász Lajos,
Kárász-u. 2.

ságot a szociális gondolkodásra, érzésre, munkára, a hazaszeretetre nevelni valláserkölcsei alapján.

Ezen cél elérésére eszközül használja a közös vallásgyakorlatokat, a különböző ismeretterjesztő előadásokat, kulturcélutánokat, tanulmányi kirándulásokat, a kézügyesség fejlesztését. A tanulás és állandó önképzés mellett a lelket felüdítő, nemes szórakozásokat.

A krisztusi szeretet fátylóját hordozza a rókusi kis csapat minden tagja. Mindannyiuk ajkáról hangzik védőszentjük, Szent Erzsébet felkiáltása: »Jó Istenem szeress engem!« Szeress úgy, hogy szereteted fátylója kezemben soha ki ne aludjék, hogy örökké égjen, világítson és melegítsen, hogy a szeretet fátylója hirdesse a Te nagyságodat, jóságodat most és mindörökké!

Dolch Anna.

Advent-délutánok

Chamisso, borongós hangulatú német dalköltő egy festőt énekel meg, aki ifjú embert kötött keresztre, hogy alkotásához ihletet nyerjen róla. Ezt a költői képet megvalósította Fadrusz János, aki nem is olvasta Chamisso költeményét. Egy parasztleányt bérelt fel, hogy keresztre kösse s eleven hatással nyerjen példát nagyszerű feszületművéhez.

Ha már Chamissónak szavai meglevencednek Fadrusz végsője alatt, mennyivel méltóbb dolog, hogy a Szentírás szavai is meglevencedve lépjenek ki az életbe s remegő melegséggel járják át annak keménységét. Ezért a szegedi Katolikus Kör az idén is megrendezi hagyományos adventi délutánjait azzal az evangéliumi páthosszal, mely népszerűsíti az élet legfontosabb eszméit s olyan effektusokra fordítja le, melyek iránt a közönség fogékonyabb, mint az elvont eszmék iránt. Az advent-délutánok november 27-től december 18-ig négy vasárnapra terjednek ki. Az első advent-délután programja a következő:

1. Farkas N.: *Magyar sóhaj*. Előadja a szegedi vasutasok »Hazánk« dalköre. Vezényel Magyar Rezső karnagy.
2. Elnöki megnyitó. Tartja Berecz János dr. egyet. tanár.
3. *Erdélyi János* zenetanár hegedűszámai.
a) Hubay J.: Pregariera. b) Dvorák A.: Szláv tánc (e-moll).
c) Moszkowsky M.: Guitarre. Hegedűn előadja Erdélyi János zenetanár. Zongorán kíséri Antos Kálmán.
4. Stadler Frida előadása.
5. Ammer J.: *Nem, nem, soha!* Előadja a szegedi vasutasok »Hazánk« dalköre. Vezényel Magyar Rezső karnagy.

Nyakkendőt legolcsóbban Szász Lajos,
Kárász-u. 2.

RASKÓ SÁNDORT A SZEGEDI KERÜLET ESPERESÉVÉ nevezte ki a megyésfőpásztor. Moóri *Glattfelder* Gyula dr. csanádi megyéspüspök *Raskó* Sándor szeged-belvárosi plébánost, Maroson túli főesperest, a szegedi kerület esperesévé nevezte ki. Ugyancsak kinevezte a szegedi kegyesrendi főgimnázium püspöki biztosává is.

HENNY FERENC DR. — RÓKUS UJ PLÉBÁNOSA. November 14.-én délben ült össze a kegyúri bizottság, hogy az üresedésben lévő rókusi plébánia lelkipásztorát megválassza. *Glattfelder* Gyula dr. megyés püspök jelölő átiratának felolvasása után a kegyúri bizottság titkos szavazással döntött az új plébános személye felől; éspedig *Henny* Ferenc dr. szőregi esperesplébános 12, *László* János felsőközponti plébános 9, *Krämer* Tamás dr. kisteleki plébános pedig 4 szavazatot kapott. E szerint Szeged város hatósága a többséget kapott *Henny* Ferenc dr.-t terjeszti fel kinevezés és beiktatás végett a megyéspüspöknek.

Henny dr. személyében a rókusi hívek nagytudású, agilis és lelkipásztori téren is kiváló, élettapasztalatokban gazdag plébánost kapnak, akinek működése elé nagy várakozással, de egyúttal nagy megelégedéssel és szeretettel néznek leendő

hívei. A kinevezés és beiktatás valószínűleg még november hó végén megtörténik.

GÖNCZY KÁROLY RÓKUSI ADMINISZTRÁTOR KITÜNTETÉSE. A szegedi törvényhatósági testnevelési tanács november 11.-iki ülésén Somogyi Szilveszter dr. polgármester méltató szavak kíséretében adta át Gönczy Károly szegedrókusi adminisztrátornak az Országos Testnevelési tanács kitüntető oklevelét és plakettjét. Gönczy Károly évek óta buzgó tevékenységet fejt ki a rókusi ifjúság körében és nagy érdemei vannak a leventék nevelése és lelki gondozása, valamint a leventezenekar létesítése körül.

JÓTÉKONY ELŐADÁSOK a sokgyermekes szegény családok javárá a Korzó-moziban. Nov. 18.-án (péntek); nov. 19.-én (szombat) d.u. 5, 7, 9 órakor; nov. 20.-án (vasárnap) d.u. 3, 5, 7, 9 órakor. Bemutatják árpádházi *szent Erzsébetnek*, az irgalmasság angyalának remek filmjét.

A SZENT JÓZSEF-AKCIÓ tizedik évfordulójának ünnepei: 1. Szt. Erzsébet életének bemutatása a Korzó mozgókép-színházban nov. 18., 19 és 20.-án. 2. Nov. 19.-én d.e. 8 órakor szentmise a Jézustársaságiak templomában, mialatt az Urinők és 50 meghívott sok gyermekes szegény család a szent áldozáshoz járul. Ez-

Zeneművek raktára

Traub B. és Társa

**Klauzál-tér,
Kiss Dávid palota.**

után a J.T. kongregációs teremben a gyermekek megajándékozása és reggeli.

KINEVEZTÉK A MAGYAR KATOLIKUS AKCIÓ VEZETŐSÉGÉT. XI. Pius pápa a kor szellemének megfelelően nagy súlyt helyez arra, hogy az Egyház papjainak segítségére legyenek maguk a hívek és támogassák őket nehéz lelkipásztori munkájukban. Most Magyarországon is megalakult a Katolikus Akció s annak szervezetét a püspöki kar pontosan megállapította. *Serédi* Jusztinián dr. bíboros hercegprímás most nevezte ki az akció vezetését, amelynek névsora a következő: Elnök: Magyarország hercegprímása; ügyv. elnök: Glattfelder Gyula dr., csanádi megyéspüspök; világi társelnökök: Apponyi Albert gróf v.b.t.t. és verseyi Nagy Elek ny. vatikáni követ; ügyv. alelnökök: a hitbuzgalmi szakosztály élén Dsida Ottó dr. ny. tanterületi kir. főigazgató; a kulturális szakosztály élén Gévay Wolf Nandor ny. államtitkár; a szociális-karitatív szakosztály élén Huszár Károly volt miniszterelnök; a sajtószakosztály élén Turi Béla prelátuskanonok; a szervező szakosztály élén Zsembery István dr. volt főispán; orsz. igazgató: Mihalovics Zsigmond tb. kanonok; főtktár Kósa Kálmán min. osztálytanácsos. — Ezenkívül igazgatótanács is létesült,

amelynek a hivatalból kiküldetett tagokon kívül a következők a tagjai: P. Bangha Béla S.J., Zichy Ráfaelné grófné, Tifenthaler József dr. p. kamarás, Stadler Frida és Blaskó Mária.

SZEGED VÁROS GÖZFÜRDŐ és vízgőgyintézetének gyógyiszap osztálya a közel jövőben megnyílik. Részletes tájékoztatás a legközelebbi számban.

HA KÉSZPENZÁRON akar hat havi részletre vásárolni, mindent megkaphat a **Hermes** Iroda útján, Szeged, Somogyi-u. 24. I. em.

PESTI MAGYAR
KERESKEDELMI BANK
SZEGEDI FIÓRJA

Vörösmarty-utca 7. szám.
A Kir. Törvényszék inellett
Telefonszám: 1004 és 1098.

*

Előnyös feltételek alapján
mindenféle
kölcsönt folyósít.

*

Betéteket elfogad
takarékkönyvecskékre.

Felelős szerkesztő vitéz MARIAFÖLDY MARTON dr.
A lapot szerkeszti és kiadja: BALOGH ISIVÁN dr.

Nyomja a Prometheus-nyomda.
Szeged, Dugonics-tér 12. Telefon: 23—29.

Megemlékezés Járosy Dezsőről

Írta: Harmat Artúr.

Ki volt nekünk Járosy Dezső? Hogy erre megfelelhessünk, az utóbbi három évtized magyar egyházi zenéjén kell rövid áttekintő szemlét tartanunk.

Járosy neve először az országos magyar Cecilia-egyesület régi lapjában: az Egyházi Zeneközlöny-ben bukkant fel e század elején. Ekkor még teológus volt, majd pesti hitoktató lett. Tanító irányú cikkei az orgonálásról, a gregorián korálisról, történelmi és esztétikai kérdésekről rövidesen széleskörű érdeklődést váltottak ki és írójuk nevével ettől kezdve mind sűrűbben találkozunk nemcsak zenei és hitbuzgalmi folyóiratokban, hanem a napisajtó hasábjain is. Nagyobb tanulmányai és folytatásokban megjelenő munkái az Egyházi Közlöny-ön kívül leginkább a Katolikus Szemlét foglalkoztatták. Fémjelzett fővárosi és országos zenei eseményekről az Alkotmány-ba írt színes, alapos és igen gyakran széleskörű előtanulmányokról tanuskodó cikkeket, ismertetéseket és kritikákat. Neve, mint zeneíróé, rövidesen igen jó esengésüvé vált.

A nagy tudású, jómodorú, mozgékony fiatal pap a régi Cecilia Egyesületben is gyorsan megkedveltette magát. Az egyházi zene szeretetét — kántoresaládból származván — hazulról, a hamisítatlan cecilián elveket pedig már mint papnövendéknek, közvetlen környezetéből volt alkalma magába szívni. Ez időben u. i. a temesvári teológián — ma már talán névszerint is alig ismert, valójában azonban — az igen jelentékeny egyházzenei és liturgikus képzettségű Kováts Sándor dr. tanárkodott, akinek korrekt, Róma akarata szerinti egyházzenei felfogását és tudását főleg az 1897-ben megjelent »A Katolikus Egyházi Zene Liturgikája« c. művéből ma is csodálhatjuk. Megállapíthatjuk tehát, hogy Járosy Dezső igen jó egyházzenei gyermekszobában nevelkedett. Ügyességére és életrevalóságára vall, hogy ezt is és a Zeneakadémián néhai Koessler Jánosnál végzett orgona- és zeneszerzési tanulmányait is igen jól tudta kamatoztatni. Szakszerű zenei képzéssel rendelkező papokra nálunk nagy szükség volt és van ma is. Olasz-, Német- és Franciaországban nem oly ritka holló az alapos zenei studiumokat végzett pap, mint nálunk. Nem csoda, ha Járosy így már igen fiatal korában egyházzenei tekintélyé nőtte ki magát. Szükség volt rá, sokfelől vették igénybe és rövid időn belül általánosan ismert, de egyúttal igen sokfelé lefoglalt és nagyon elfoglalt ember lett belőle.

1906-ban püspöke a temesvári székesegyház karnagyává nevezte ki. Tudása, ambíciója, és munkavágya itt széles kielégülési teret nyert. Püspökének megértő támogatásával a székes-

egyházi ének- és zenekart reorganizálva, ennek liturgikus és művészi teljesítőkéességét az akkori legjobb székesegyházi kórusaink szintjére emelte. Sok, jelentékeny egyházi kompozíciónak magyarországi első bemutatója a temesvári székesegyház kórusa volt. Nagyheti műsorait pedig ma is mintául állíthatjuk magunk elé.

Az Egyházi Zeneközlöny-t ez időben Bundala János, az Orsz. Magyar Cecilia Egyesület igazgatója szerkesztette. Bundalának 1908-ban nagytapolcsányi plébánossá történt kinevezésével úgy az O.M.C.E. igazgatói, mint szerkesztői széke is megüresedett. De már a megüresedés pillanatában nem volt senki előtt sem kétséges, hogy az utód csak Járosy Dezső lehet, akit a Cecilia Egyesület még ugyanazon esztendőben mindkét tisztségre valóban meg is választott.

Mint Cecilia Egyesületi igazgató Járosy bámulatos agilitást fejtett ki. Járt, utazott, beszélt, prédikált, tanított, buzdított, írt, muzsikált, adminisztrált és lázított a jobb egyházi zene, a ceciliánus eszme szolgálatában. Fáradhatatlan volt orgona- és egyházzenei hangversenyek, valamint papi gregorián- és kántortanfolyamok rendezésében. Az O.M.C.E. minden szála az ő kezében futott össze, tudatos előrelátással és muzsikuskönl egészen ritka tapintattal bogozgatta ki az egyesületi étellel járó kisebb-nagyobb gordiuszi csomókat.

Mint szerkesztő, nemcsak saját tollával szolgálta az egyesület lapját, hanem a régi, jól kipróbált ceciliánus gárda mellett tehetséges fiatalokat gyűjtött maga köré és ezekkel frissítette állandóan az Egyházi Zeneközlöny egészséges konzervatív levegőjét. A lapot rövidesen igen magas zenei és liturgikus igényeket kielégítővé sikerült emelnie. Az Egyházi Zeneközlöny híre nemcsak nálunk, de az idegennyelvű külföldön is respektust váltott ki, mely respektust az összes külföldi szaklapok spontán felajánlott cserepéldányai mellett, főleg az ismertetés céljából úgyszólván napról-napra befutó külföldi könyv- és kottaújdonságok nagy tömege dokumentált a legkézzelfoghatóbban.

Járosy szerkesztői tisztének kezdő évei egybeesnek a vatikáni korális-kiadványok megjelenésének idejével. Hogy ezeknek szakszerű ismertetésével és fáradhatatlanul lelkes propagálásával mily elévülhetetlen érdemeket szerzett magának nálunk Járosy Dezső, azt valóban csak ma látjuk és csak most tudjuk értékelni. Az ő alapozó munkája nélkül koráliskultuszunk és egyházi zenénk távolról sem állna ott, ahol ma tartunk.

Lapjának szellemi szintje mellett a terjedelmét is jelentékenyen bővítette és a külalakját is tetszetőssé, izlésesebbé és könnyebben kezelhetővé tette. Egyes propagandával az előfizetők számát évről-évre növelte, de annyira mégsem tudta vinni, hogy a lap pusztán előfizetésekből meg is élt volna. Jól emlékszem a régi O.M.C.E. évi közgyűléseinek egy következetes ma-

kéacsággal ismétlődő műsoronkívüli számára, amikor is a hivatalos lap deficitjének bejelentése után az elnök, áldott emlékü Bogisich püspök a sajtójából hidalta át mindig a nyomdászámra és az egyesület pénzállománya közötti differenciát.

1909-ben püspöke a temesvári papnevelőintézet alkormányzójává nevezte ki. Napi munkája ezzel erősen felszaporodott, de viszont az így nyert anyagi bázis sok — eddig kielégíthetetlen — zenei vágyát engedte teljesezni. Ettől fogva gyakran utazott a külföldre, zeneünnepségeken, kongresszusokon vett részt, és a korálist az ősforrásoknál, az olasz és német bencéskolostorokban tanulmányozta.

A világpolitika krónikája

A belga szanálási törvényt, mely többek között egy 1.5 milliárdos kölcsön felvételét és kincstári kötelezvényeknek 1.3 milliárd frank értékben való kibocsátását tervezi, a kamara elfogadta.

A görögországi választások Venizelos miniszterelnök liberális pártjára nézve nagy vereséggel végződtek, mert az eddigi 183 mandátumból csak 102-t tudtak megtartani; Tsaldaris monarchista néppártja viszont fényes győzelmet aratott, mert eddigi 19 mandátumával szemben most 96-ot szerzett. A »progreszszisták« 16 (eddigi 3), az agrárok 11 (eddigi 13), a kommunisták 9 (eddig semmi) mandátumot kaptak.

A népszövetség pénzügyi bizottságának Ausztriáról szóló jelentése megállapítja, hogy Ausztria pénzügyi helyzete kielégítő, a legközelebbi költségvetésben azonban még további megtakarításokat kell eszközölni, különösen az államvasutak üzemenél. Ausztria gazdasági helyzete azonban általánosságban véve igen kedvezőtlen; ezért a Lausanne-ban megszavazott nemzetközi kölcsönt minél sürgősebben folyósítani kell.

A porosz belügyminisztérium jelentése szerint a németországi politikai utcai harcok halálos áldozatainak száma ez év január 1-től 156, kik közül 70 nemzetiszocialista, 57 kommunista és rendőrtisztviselő van.

A francia kormány a román kormánnyal ultimatív hangú jegyzékben közölte, hogy Franciaország a Szovjetoroszországgal kötött megneemtámadási szerződést egyedül fogja aláírni, ha Románia a szerződést a legrövidebb időn belül el nem fogadja.

Az 1933 évi holland költségvetési deficit 147 millió forint, melynek eltüntetésére újabb megtakarításokat, általános fizetéscsökkenést és adóemeléseket helyeznek kilátásba.

Vasúti menetrend

Ervényes 1932. október 2-től

Szegedről Budapestre

Szeged p. u.	ind.		6:28	7:42	11:50	14:16	15:33	18:17	23:55
Dorozsma	"			7:55	12:04	14:32		18:34	0:10
Kettőshatár	"			*8:01	*12:11	14:40		*18:41	*0:17
Jánosszállás	"			*8:07	*12:16	14:48		18:49	*0:24
Szatymaz	"			8:12	12:21	14:53		18:54	0:29
Vilmaszállás	"			8:18	12:26	14:59		19:00	*:34
Felsőtanya	"			8:27	12:35	15:09		19:10	0:44
Kistelek	"		6:59	8:40	12:49	15:28	16:04	19:25	1:07
Szentkut	"			9:09	13:19	16:03		19:58	1:40
Kkfélegyháza	érk.		7:26	9:24	13:33	16:20	16:30	20:14	1:56
Kecskemét	"		7:50			17:29	16:56		2:59
Cegléd	"		8:25			18:45	17:31		4:35
Cegléd	ind.		8:33			19:00	17:41		5:10
Budapest	érk.		9:44			20:50	18:50		7:32

Budapestről Szegedre

Budapest	ind.		4:35		8:07	14:20		18:15	23:20
Cegléd	érk.		6:4		1:04	15:26		19:21	0:40
Cegléd	ind.		7:04		10:19	15:32		19:27	0:48
Kecskemét	"		8:11		11:16	16:10		2:04	1:45
Kkfélegyháza	"	5:47	9:44		12:04	16:33	16:50	20:28	2:24
Szentkut	"	6:02	10:01		12:19		17:07		2:36
Kistelek	"	6:39	10:37		12:50	16:59	17:42	20:54	3:01
Felsőtanya	"	6:54	10:51		13:03		17:57		3:10
Vilmaszállás	"	7:03	*11:00		13:12		18:4		
Szatymaz	"	7:09	11:07		13:18		18:13		3:21
Jánosszállás	"	7:14	*11:11		13:23		18:18		
Kettőshatár	"	*7:20	*11:18		*13:29		*18:25		
Dorozsma	"	7:27	11:27		13:36		18:35		3:32
Szeged p. u.	érk.	7:39	11:41		13:48	17:31	18:49	21:26	3:48

Szegedről Békéscsabára

Szeged	i.	3:56	7:49	10:36		14:08	17:56	21:40
Sz-Rókus	"	4:14	8:03	10:51		14:12	18:13	21:55
Hmvhely	é.	5:01	8:46	11:35		15:28	18:57	22:35
Orosháza	"	6:03	9:45			16:52	19:49	
Bcsaba	"	7:19	10:50			17:53	20:31	

Békéscsabáról Szegedre

Bcsaba	i.		4:20		12:50		16:27
Orosháza	"	4:27	5:21		13:35		17:19
Hmvhely	"	5:08	6:26	12:15	14:24	22:45	18:26
Sz-Rókus	é.	6:01	7:13	13:11	15:02	23:36	19:13
Szeged	"	6:16	7:32	13:32	15:17	23:41	19:25

Szegedről Kétegyházára

Szeged	i.	5:08	8:10	13:55	16:10	17:36	21:33
Makó	é.	6:19	9:04	14:37	16:59	18:33	22:31
Mezőhegyes	"		10:06	16:38		19:33	23:35
Battonya	"		10:36	17:49		20:15	
Kétegyháza	"			18:40			

Kétegyházáról Szegedre

Kétegyháza	i.		6:00		14:50		
Battonya	"	3:35	7:40	11:15	16:22		
Mezőhegyes	"	4:25	5:40	8:22	11:50	16:58	
Makó	"	5:25	6:45	0:03	12:58	18:07	22:34
Szeged	é.	6:20	7:40	11:13	13:54	19:03	23:45

Szegedről Vedresházára

Szeged	i.	4:30	11:49	14:02	18:13
Vedresháza	é.	6:18	12:40	14:49	19:18

Szeged-Rókusról Szabadkára

Szeged-Rókus	i.	4:25	11:00	13:58
Szentmihályt.	é.	4:36	11:11	14:09
Röszke	"	5:10	11:22	14:33
Nagyszéksós	"	5:16	11:28	14:44
Horgos	"	5:28		14:56
Szabadka	"	7:06		17:30

Szabadkáról Szeged-Rókusra

Szabadka	i.	4:55		14:15
Horgos	"	6:19		16:50
Nagyszéksós	"	6:31	11:3	17:02
Röszke	"	6:55	12:00	17:38
Szentmihályt.	"	7:05	12:10	17:48
Szeged-Rókus	é.	7:15	12:20	17:58

Szentesről Hmvásárhelyre

Szentes	i.	5:09	7:34		13:28	17:33
Hmvhely	é.	6:08	8:30		14:23	18:25

Hmvásárhelyről Szentesre

Hmvhely	é.	6:21	8:50		15:25	19:00
Szentes	i.	7:19	9:45		16:24	19:59

Vedresházáról Szegedre

Vedresháza	i.	6:54	12:42	14:50	19:20
Szeged	é.	7:34	13:40	15:20	20:25

Kiskunfélegyházáról Szentesre

Félegyháza	i.	3:51	7:31		13:10	16:38	20:35
Csongrád	é.	4:26	8:6		12:45	17:09	21:10
Szentes	"	4:49	8:20		13:08	17:30	21:33

Szentesről Kiskunfélegyházára

Szentes	i.	6:22		10:42	15:08	19:04	1:09
Csongrád	é.	6:42		11:02	15:28	19:24	1:27
Félegyháza	"	7:20		11:40	16:06	20:02	2:01

* feltételes megállás